

Monty Roberts

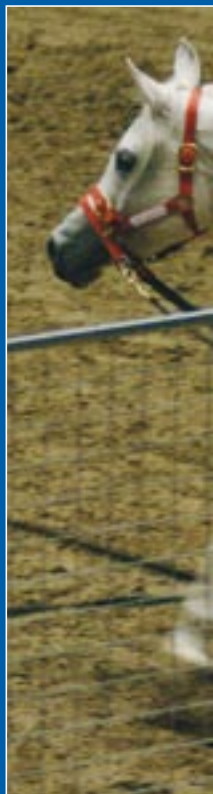
TEKSTI JA KUVAT: SATU PITKÄNEN

hauskanpidossa Helsingissä

- Olen kaikenlaista väkivaltaa vastaan. Hevosten kanssa toimiessa on tärkeää olla rentoutunut, muistaa nauttia yhteistyöstä ja pitää hauskaa, sanoi toisen kerran Suomessa esiintynyt Monty Roberts. Tänä vuonna suuremmissa puitteissa Helsingin Messukeskuksessa suomalaishevosten ongelmia ratkonut Roberts muistikin hauskanpidon ja naureskelunsa ohella hauskuuttaa myös lähes 3000 hengen yleisöä.

Qatarista kotoisin oleva arabiori Matti hätäytyi saadessaan satulan selkäänsä ja Monty Roberts ohjasi sitä kahdella liinalla. Lopulta ori kuitenkin rauhoittui asiantuntevissa otteissa ja Dan Wilson sai ratsastettua sitä useita kierroksia pyöröaitauksessa.

“Hevoselle puhutaan elein, ei äänellä”

Aina ei kuitenkaan ole hauskaa. Helsingissä nähtiin myös hevonen, josta Roberts pystyi vain surullisena toteamaan, kuinka huonosti sitä jossain elämän vaiheessa oli kohdeltu. Vuodessa lähes sata kertaa eri puolilla maailmaa esiintyvä Roberts epäili aamupäivän valintatilaisuudessa, että puolen tunnin demonstraatio ei ole tarpeeksi arabiori Martin auttamiseksi. Kuitenkin jo vaikean puolituntisen päätteeksi ori hyväksyi Robertsin avustajan Dan Wilsonin selkäänsä.

Robertsille oli aamupäivällä tuotu nähtävääsi yksitoista hevosta, joilla oli erilaisia ongelmia ihmisten kanssa toimiessaan. Avustajat valitsivat Robertsin ohjeiden mukaan neljä hevosta iltapäivän esitykseen. Lisäksi kaksi hevosista hyötyi niin ilmiselvästi Join-Up -metodista, että Robertsin koulut käynyt hollantilainen Ann-Marie van der Toorn työskenteli niiden kanssa heti valintatilaisuuden päätteeksi.

12-vuotias KWPN-tamma Netta ei ollut omistajallaan suostunut menemään traileriin kuuteen vuoteen. Myös tallin ovilla ja muissa kapeissa kohdissa oli ongelmia. Roberts analysoi kammon johtuvan aikaisemmasta törmäyksestä ovenkarmiin. Tämä tiedossaan Ann-Marie talutti tamman parinkymmenen minuutin kuluessa useita kertoja traileriin. Myös kolmivuotiaan Grimoriin satulaan totuttaminen sujui näppärästi ja ratsastajakin saatiin kunnialla selkään.

Hevosten kieli – ei ihmisten

- Hevoset ymmärtävät kehon kieltämme. Tietty eleet, kuten silmiin tuijottaminen, muistuttavat niitä siitä, että ihminenkin on peto. Ihmisen silmät sijaitsevat vierekkäin pään etuosassa, kuten kaikilla pedoilla. Toiset eleet taas kutsuvat

niitä luokseen. Lisäksi käytän hyväkseni kehittämämme erityistä riimua, jonka kaksinkertainen kuonoremmi kiristyy kun hevosta pyytää liikkumaan eteen- tai taaksepäin, kertoi Roberts.

Robertsin lanseeraama toimintamalli Join-Up tarkoittaa hetkeä, jolloin hevonen haluaa seurata ihmistä.

- Hevosen luonnollinen tilahan on olla aukealla maalla, josta se näkee kauas ja jossa ihmisiä ei ole lähimaillakaan. Mutta jo 8000 vuoden ajan ihmiset ovat ottaneet kiinni hevosia ja viestittäneet niille: "Teet kuten haluat tai satutan sinua!" Suurin osa ihmisistä luulee, että näin kuuluukin tehdä, enkä halua syyttää heitä mistään. He yksinkertaisesti toimivat samoin kuin on toimittu jo tuhansien vuosien ajan, huomautti Roberts, jonka mielestä kaksi pahinta virhettä hevosen käsittelyssä on piiskan käyttö ja makupalojen antaminen.

- Hevosten kielen löytäminen oli haaste. Ensimmäinen ajattelin, että ne kommunikoivat äänellä, mutta vietettyäni aikaa villien mustangien seurassa huomasin, että ne kaikki hätkähtivät jopa oman laumansa ääniä. Niiden kuuluikin olla hiljaa ja huomaamattomia – muuten vuoris-ton puumat löytäisivät ne ja söisivät ne suihin! Niinpä jouduin toteamaan, että ääni ei voi olla hevosen tärkein kommunikaatiokeino. Hevosille puhutaan elein, ei äänellä. Se on niiden kieli, ei meidän.

Vierailusta ensimmäisenä mieleen hevoset

- Viimevuotinen vierailuni Suomessa oli ensimmäinen kerta maassanne. Se on harvinaista, sillä olen vierailut niin monissa eri maailman maissa, että harvoin enää saavun minnekään

ensimmäistä kertaa, muisteli Roberts - ja muisti kehua paikallisia ihmisiä kovin ystävällisiksi.

- Vierailuistani muistan aina ensimmäiseksi esityksissä mukana olleet hevoset. Suomessa muistan erityisesti olleeni hieman ylimielinen yhden lastausongelman suomenhevosen kanssa. Iso, vahva ruuna lähti jossain vaiheessa jyräämään kohti yleisöä, ja ehdin jo pelästyä, ettei se pysähdy lainkaan! Lopulta kaikki kuitenkin meni hyvin, ja ruuna saatiin traileriin. Mieleeni palaa myös Bypass -niminen hevonen, jolla oli ollut ongelmia koko ikänsä, ja joka kuitenkin vastasi viesteihini selvästi.

Robertsilla on eri puolilla maailmaa omat "tiiminsä", jotka auttavat kiertueiden järjestelyissä, hevosten valinnassa ja muussa sellaisessa, johon paikallisten järjestäjien taidot eivät välttämättä riitä. Monet Robertsin avustajista ovat käyneet hänen koulutuksissaan ja valmistuneet itse Join-Up -kouluttajiksi.

- Pohjoismaissa on kaksi Join-Up -kouluttajaa, yksi Ruotsissa ja yksi Tanskassa, ja kolmas valmistuu tänä vuonna. Kiertueillani auttavia tiimejä on myös Iso-Britanniassa, Keski-Euroopassa, Australiassa, Kaliforniassa, Kanadassa, ja aina Dubaissa asti – olenkin juuri nyt tulossa Dubaista, kertoi Roberts.

- Monet avustajistani sairastuvat yli kuukaudenkin kestäviin rankkojen kiertueiden aikana. Minä en ole ikinä joutunut sairauden takia jättämään väliin yhtäkään esitystä, joita on viimeisten 19 vuoden aikana kertynyt jo 1732, ylpeili 73-vuotias Roberts, joka antaa ansion hyvästä terveydestään elintavoilleen ja omalle terveysohjelmalleen, jota hän on noudattanut jo yhdeksän vuoden ajan.

- Juodakin saan niin usein ja niin paljon kuin haluan – kunhan juotava vain on vettä!

1.

1. Monty Roberts, Tom Gordin ja Ann-Marie van der Toorn arvioivat ja pisteyttivät aamupäivän valintatilaisuudessa esiintyneet 11 hevosta.

2. Puoliveritamma Netan päässä on "kypärä", joka estää sitä satuttamasta päätään lastausharjoituksissa. Hetki kuvan ottamiseen kuusi vuotta traileriin menosta kieltäytynyt tamma ravasi vaunuun.

3. Tanskalainen puoliverinen Tella oli arka ja yhteistyöhaluton. Puolen tunnin kommunikoinnin jälkeen tamma seurasi Monty Robertsia pelottavan sinisen pressun päälle vapaana.

4. Suomenhevostamma Hipin onnellinen omistaja ei ollut ainoa Monty Robertsia halannut Messukeskuksessa. Hippi oli ollut hankala lastattava, mutta sekini suostui menemään traileriin vain hetken totuttelun jälkeen.

5. "Hevosten kieli on niiden, ei meidän." Monty Roberts kertoi Join Up –metodistaan lehdistötilaisuudessa Messukeskuksen esitystä edeltävänä päivänä.

2.

3.

4.

5.

Hevoset kaikkialla samanlaisia

Ruotsissa Monty Roberts pitää toukokuussa esityksen, joka on suunnattu ainoastaan ravi- ja laukkahevosten kanssa ammattimaisesti toimiville ihmisille.

- Totta kai se esitys poikkeaa hieman Suomessa nähdystä, sillä ongelmat kilpahevosten kohdalla ovat hieman erilaisia. Laukkahevosten kohdalla suurin ongelma tuntuu olevan kuinka ne saadaan menemään sisälle lähtökarsinaan.

- Kilpahevoksetkin ovat vain hevosia. Hevosrotujen välillä saattaa myös olla pieniä eroja, vähän niin kuin eri maista kotoisin olevien ihmistenkin välillä. Hevosten "kieli" on kuitenkin kaikkialla sama – enkä nyt puhu mistään konkreettisesta kielestä, vaan hevosten tavasta kommunikoida. Eri roduilla saattaa olla hieman erilaisia "murteita", mutta yhteneväisyyksiä on kuitenkin paljon enemmän kuin eroja, sanoi Roberts.

Ruotsalainen Ann Lindberg on mukana järjestämässä Robertsin kolmen esityksen Ruotsin-kiertuetta toukokuussa. Etelä-Ruotsissa Skurupissa majaansa pitävä Lindberg on yksi 19:sta Monty Robertsin kouluttamasta Join-Up -ohjaajasta.

- Ravihevosten kohdalla esimerkiksi lastausongelmia esiintyy vähemmän kuin ratsuhevosilla. Ravihevosiä aletaan käsitellä nuorempina ja ne ehtivät yleensä tottua kaikenlaiseen hälinään ennen kuin virheitä niiden käsittelyssä ehditään edes tehdä. Sen sijaan laukkahevoseset – jotka kilpailevat huomattavasti ravureita harvemmin – ovat usein hankalia lastata, Lindberg paljasti.

- Ruotsissa meillä oli ilo vieraillla viime vuonna Montyn kanssa legendaarisen ravivalmentaja Stig H Johanssonin valmennuskeskuksessa. Kun sitten myöhemmin esityksessä Monty mainitsi Stig H:n istuvan yleisössä, halliin laskeutui hiljaisuus. Hän on kunnioitettu kaikkien hevosihmisten keskuudessa, ja hänen esimerkkinsä on nyt innoittanut Ruotsin ravi- ja laukkausheilun keskusliiton STC:n järjestämään koulutuksen ravi- ja laukka-alan ihmisille, Lindberg lisäsi.

Kyynleiltä ei välttytty

- Hevosissa ei ole jälkeäkään itsekkyydestä tai ahneudesta. Meissä ihmisissä molempia on paljon. Sen takia ihmisten on pakko oppia kommunikoimaan keskenään – muuten voimme lähettää vaikka pommin naapurimaahamme, totesi Monty Roberts.

- Maailman johtajilla olisi paljon oppimista hevosista, ja Yhdysvaltojen entinen presidentti Ronald Reagan ymmärsi tämän ennen kuolemaansa. Hän jopa pyysi minua aikoinaan menemään Irakiin tekemään työtä Saddam Husseinin kanssa. Valitettavasti tämä ei toteutunut. Saddam oli tosin jo tuolloin keski-ikäinen mies, joka kunnioitti vain rahaa, valtaa ja hevosiaan, eikä ollenkaan naisia tai ihmisoikeuksia. En tiedä, olisinko voinut vaikuttaa häneen - mutta olisin mielelläni kokeillut, Monty Roberts kertoi lehdistötilaisuudessa.

Suomalaiset hevosenomistajat olivat rohkeasti tuoneet hevosiaan Monty Robertsin koulutettaviksi Messukeskukseen. Yksi hevosista oli tanskalainen puoliveritamma Tella, joka oli hankala käsitellä ja mm. pelkäsi miehiä, kengitystä ja lastausta.

- Tella on ollut meillä puoli vuotta, ja se on kehittänyt todennäköisesti aiemman huonon käsittelyn seurauksena itselleen asenteen, että "vaikka kuinka käsket ja vaikka lyöt, en tottele". Se on kuitenkin lahjakas estehevonen, ja sen vuoksi olemme jaksaneet yrittää sen kanssa. Mielestäni jo se, että tuomme sen tänne julkisesti esittämään ongelmiaan osoittaa, kuinka paljon haluamme sille hyvää, totesi tamman omistaja.

Esimerkkitapauksiksi Roberts valitsee mieluummin oriita ja ruunia, sillä ne ovat hänen mukaansa usein mielenkiintoisempia yleisölle. Satulaan totutettavaan nuoreen tammaan Roberts vaikutti jopa olevan hie-man pettynyt, sillä valintatilaisuudessa pirteästi pukitellut Donna oli iltaapäiväksi selvästi rauhoittunut.

Robertsin oppeja sovelletaan myös ihmisiin

Monty Roberts työskentelee myös hankaluuksiin joutuneiden lasten ja nuorten parissa. Kolmen oman lapsensa lisäksi Robertsin perheessä on ollut 47 sijaislasta, ja Roberts on sittemmin soveltanut Join-Up -tekniikkaa lapsiin mm. Australiassa, Iso-Britanniassa ja eri puolilla Yhdysvaltoja. Erityisen ylpeä hän on saavuttamastaan menestyksestä Birminghamissa Iso-Britanniassa sijaitsevassa Kinghurstin koulussa.

- Lapset, kuten hevosesetkin, pakenevat luontaisesti vaikeuksia ja osaa- vat lukea kehon kieltä. Kinghurstissa saavutimme hienoja tuloksia antamalla lasten itse luonnostella sopimukset, joissa he määrittivät palkkiot ja rangaistukset teoistaan, Roberts kertoi.

Robertsin teesejä ovat käyttäneet myös eri suuryritykset vieraillemalla hänen The Flag Is Up -farmillaan Kaliforniassa seuraamassa hevosten koulutusta.

Suomessa Roberts on nyt käynyt kahdesti, ja järjestäjien mukaan mahdollista seuraavaa kertaa varten onkin keksittävä jotain uutta, kuten jälleen uusi paikkakunta tai eri kohdeyleisö. Sillä välin Ann Lindberg ja Ann-Marie van der Toorn suunnittelevat Suomeen ensimmäistä Join-Upin kurssimuotoista peruskoulutusta. Paikaksi on kaavailtu Ypäjää ja ajankohdaksi ensi syyskuuta. ♦

World Class

Jos Lansink

www.headlineverbeagentur.de

BowBalance
SILBERPAPA

The ultimate in quality.
Made by Sprenger.

Tuotteet saatavilla hyvinvarustetuilta
HS Sprenger jälleenmyyjiltä kautta maan.

SPRENGER

Maahantuonti ja edustus: www.helsinginratsutarvike.fi